

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Ontwikkeling
Behandelaar: P.J. Valkier
Telefoonnummer: 0342495251

Voorstelnr.
Barneveld, 7 oktober 2025
Portefeuillehouder: B. Wijnne

Onderwerp: Voorstel Raadsinformatiebrief voortgang en ontwikkelingen Opvang & Asiel Q3 2025

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met bijgevoegde Raadsinformatiebrief voortgang en ontwikkelingen Opvang & Asiel Q3 en het versturen van deze brief naar de gemeenteraad.

1. Inleiding

De bijgevoegde raadsinformatiebrief is om de gemeenteraad op de hoogte te brengen van de laatste ontwikkelingen op het gebied van asiel en opvang in de gemeente Barneveld. In deze raadsinformatiebrief wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:

- 1) Oekraïneopvang
- 2) Voortgang realisatie asielzoekerscentrum (azc) Barneveld
- 3) Sub-regio Foodvalley en Spreidingswet
- 4) Statushouders

2. Bijlagen

Bijlage 1: Raadsinformatiebrief voortgang en ontwikkelingen Opvang & Asiel Q3 2025



gemeente
Barneveld

Raadsinformatiebrief voortgang en ontwikkelingen opvang en asiel Q3 2025

Datum: 8 oktober 2025

Onderwerp: Voortgang en ontwikkelingen opvang en asiel Q3 2025

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder J. van der Tak / J. de Heer / B. Wijnne

Mail behandelaar c.vanessen@barneveld.nl (Oek) p.valkier@barneveld.nl (azc)
b.elshof@barneveld.nl (statushouders)

Samenvatting

Via deze raadsinformatiebrief brengen we u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van asiel en opvang in de gemeente Barneveld. We informeren u met enige regelmaat op deze wijze.

In deze raadsinformatiebrief wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:

- 1) Actualiteit
- 2) Oekraïneopvang
- 3) Voortgang realisatie asielzoekerscentrum (azc) Barneveld
- 4) Sub-regio Foodvalley en Spreidingswet
- 5) Statushouders

Doel

Informeren over ontwikkelingen i.r.t. opvang en asiel in de gemeente Barneveld.

Actualiteit

De druk op de asielketen neemt steeds verder toe. Er zijn steeds meer opvangplekken nodig, terwijl de volledige capaciteit van de opvanglocaties in Nederland inmiddels is benut. Dat is in de gemeente Barneveld niet anders. Aanpassingen in de Huisvestingswet, de asielcrisiswet en intrekking van de Spreidingswet maken die druk alleen maar groter. Groepen nareizigers worden bovendien in korte tijd naar gemeenten gestuurd, zonder dat er geschikte woonruimte beschikbaar is. In de gemeente Barneveld gaat het op dit moment om zes nareizigers. Maar er is geen zicht op, of dat aantal nog groter wordt.

De VNG geeft aan dat het gebrek aan steun vanuit Den Haag één van de belangrijkste oorzaken is voor het feit dat de volledige opgave niet op tijd wordt gerealiseerd. De gemeente Barneveld ervaart dit ook zo. Het is belangrijk dat het kabinet politiek en bestuurlijk verantwoordelijkheid neemt voor het op orde brengen van de randvoorwaarden voor de opvang van vluchtelingen. Alleen dan kunnen gemeenten hun wettelijke taken uitvoeren.

Oekraïneopvang

Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) verlengd tot 4 maart 2027

De Richtlijn Tijdelijke Bescherming is wederom met een jaar verlengd tot 4 maart 2027. De RTB geeft in Nederland recht op opvang, medische zorg en onderwijs voor minderjarige kinderen. Ook geeft het Oekraïense ontheemden de mogelijkheid om te werken. Het verlengen van de RTB betekent dat we in gesprek gaan met al onze huidige GOO-locaties om de opvang daar te verlengen. Op dit moment lopen de overeenkomsten met locaties nog tot maart 2026, met uitzondering van de locatie aan de Veemweg. Voor deze locatie loopt de overeenkomst tot eind van dit jaar en zijn we gestart met een aanvraag voor de verlenging van de omgevingsvergunning zodat ook hier de tijdelijke opvang verlengd kan worden.

Nieuwe (tijdelijke) gemeentelijke opvanglocaties

De instroom van Oekraïense ontheemden blijft onveranderd hoog en de landelijke bezettingsgraad van opvanglocaties zit boven de 99,9%. Ook in Barneveld is de opvang vol en worden ontheemden die zich bij ons melden doorgestuurd naar de crisishulpopvang in Westervoort waar zij vaak ook geen plek meer hebben en vervolgens op straat belanden. Om volledig aan de taakstelling van te realiseren gemeentelijke opvangplekken te voldoen werken we aan de realisatie van een tijdelijke opvanglocatie in Kootwijkerbroek voor een periode van maximaal 3 jaar voor 25-30 personen. Eerder bent u hier via een memo in december 2024 en de raadsinformatiebrief van maart 2025 over geïnformeerd. Het betreft een locatie aan de Harskamperweg 22 in Kootwijkerbroek. Op 8 april 2025 is hierover, op verzoek van omwonenden, een inwonersbijeenkomst georganiseerd. Hierna is het vergunningsproces met daarin de ruimtelijke onderbouwing verder doorlopen en dit bevindt zich inmiddels in de afrondende fase.

Aanvullend hierop is in de Glind een woning toegevoegd aan de al bestaande GOO-locatie aan de R.A.C. Mulderlaan. Hierdoor zijn per 1 oktober 2025 twaalf extra opvangplekken gerealiseerd. Deze plekken worden in eerste instantie gebruikt om de druk op de GOO in de Glind te verlagen en ontheemden meer ruimte te bieden nu zij al enkele jaren met meerdere personen op de beperkt beschikbare kamers verblijven.

Aanpassing eigen bijdrage in gemeentelijke opvanglocaties (GOO)

In de raadsinformatiebrief van maart 2025 informeerden we u over de invoering van de eigen bijdrage die Oekraïense ontheemden die verblijven in de GOO moeten betalen. Per 1 oktober is de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO) gewijzigd. Bij deze wijziging is de eigen bijdrage die betaald moet worden fors verhoogd. Namelijk van €105,- naar €244,22 per meerderjarige ontheemde met inkomsten per maand en van maximaal €210,- naar maximaal €488,44 per gezin. Met dit bedrag wordt allereerst aansluiting gezocht bij het maximale bedrag dat asielzoekers in de COA-opvang betalen indien zij inkomsten genieten. Hiermee worden ontheemden uit Oekraïne, nog meer dan ten tijde van het invoeren van de eigen bijdrage per 1 juli 2024 het geval was, in lijn gebracht met reguliere asielzoekers die in COA-opvang verblijven. Aanvullend hierop wordt in de gewijzigde RooO de 115% norm geëxpliciteerd.

Deze norm betekent dat het leefgeld dat ontheemden ontvangen pas volledig wordt ingetrokken wanneer de inkomsten uit arbeid méér zijn dan 115% van het leefgeld. In onze gemeente maakten we tot op heden altijd gebruik van een 110% norm, dus hierop zal ons beleid aangepast worden.

Voortgang realisatie asielzoekerscentrum (azc) te Barneveld

Beroep Tam-plan

Bij de Raad van State is één beroep is ingediend tegen het TAM-plan. De gemeente Barneveld had tot eind september de gelegenheid om hierop een schriftelijk verweer in te dienen. Dat verweer is inmiddels ingediend. Binnenkort stelt de Raad van State een datum voor een 'zitting' vast. Over de inhoud van het beroep kunnen wij geen informatie delen, vanwege privacyregels. Zodra de stukken openbaar zijn via de Raad van State, kunnen wij hier wel over communiceren.

Ecologische maatregelen

Zoals eerder gemeld, is er een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Op basis daarvan is een activiteitenplan opgesteld, waarin staat hoe we de aanwezige diersoorten in het gebied gaan beschermen. Adviesbureau Arcadis werkt op dit moment aan een werkprotocol waarin de maatregelen verder worden uitgewerkt. De uitvoering van deze maatregelen staat gepland voor het einde van dit jaar. Voorbeelden van maatregelen zijn: het aanleggen van hout- en knotwilgensingels, takkenrillen met marterkasten, het plaatsen van uitzichtpaaltjes voor steenuilen en hun nestkasten en het aanleggen van een poel. Ook maaien we voortaan minder langs de sloot. Zo krijgt de natuur hier meer kans en ontstaat er ruigte: een natuurlijke strook met hoge planten waar dieren zich thuis voelen.

Bestekstekeningen afgerond

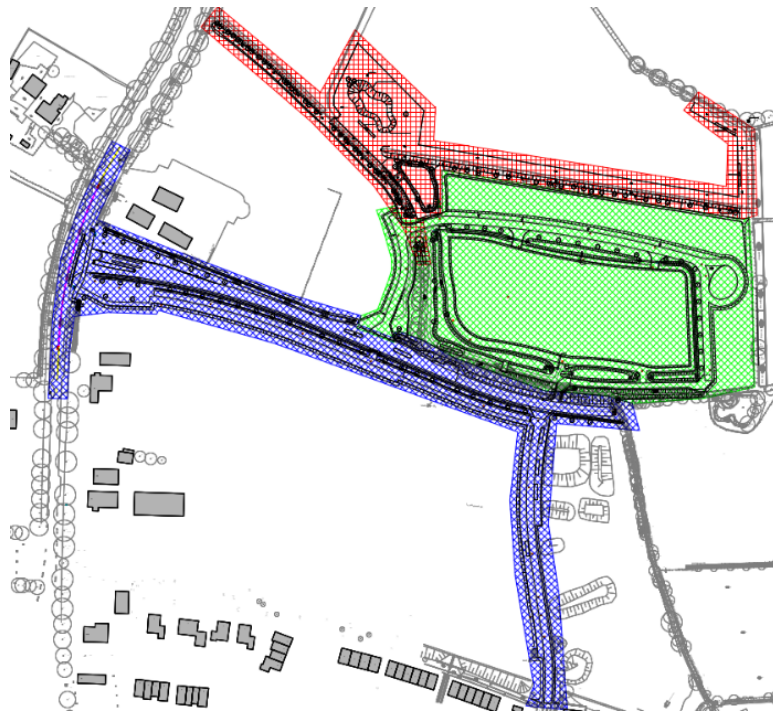
De afgelopen maanden is er intensief gewerkt aan het afronden van de bestekstekeningen. Deze tekeningen geven gedetailleerd weer hoe het gebied ingericht moet worden. Denk hierbij aan de ligging, breedte en hoogte van wegen, de plaatsing van leidingen, de benodigde graafdiepte, het type verharding enzovoort. De bestekstekeningen vormen een belangrijk onderdeel van de technische uitwerking van het project. Ze dienen als leidraad voor de aannemer bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Aanbesteding opstarten voor het bouw- en woonrijp maken

Nu de bouwtekeningen zijn afgerond en de kostenberekening binnen de beschikbare begroting past, kunnen we starten met het selecteren van een geschikte aannemer. Als gemeente zijn we verplicht dit via een openbare aanbesteding te doen. Dit betekent dat iedere geïnteresseerde aannemer de mogelijkheid krijgt om in te schrijven. De beoordeling vindt plaats op basis van de Beste Prijs-Kwaliteitverhouding (BPKV). Op 2 september is de aanbesteding gepubliceerd. We verwachten op 14 november de definitieve gunning aan de geselecteerde aannemer te versturen.

Fasering uitvoering

Op basis van bijgevoegde tekening zijn er drie gebieden die gefaseerd opgepakt en uitgevoerd worden.



Rode zone: Dit gebied is de ecologische zone waar de ecologische maatregelen zoals het aanleggen van hout- en knotwilgensingels, takkenrillen met marterkasten, het plaatsen van uitzichtpaaltjes voor steenuilen en hun nestkasten en het aanleggen van een poel worden uitgevoerd. Uitvoering: december 2025- maart 2026.

Blauwe zone: Dit is de weg Laan van Verzet. Deze gaat aangelegd worden om de locatie van het asielzoekerscentrum bereikbaar te maken. Uitvoering december 2025-2026. Detailplanning volgt na gunning aannemer.

Groene Zone: Dit is de locatie van het asielzoekerscentrum. Gemeente gaat de gronden geschikt maken zodat het COA erop kan bouwen. Het gaat dus om alle voorbereidende werkzaamheden zoals afgraven, ophogen, egaliseren van de gronden, aanleggen infrastructuur en nutsvoorzieningen, enz. Uitvoering december 2025- 2026. Detailplanning volgt na gunning aannemer.

Planning

We zetten de belangrijkste punten uit de planning nog even op een rijtje.

Datum	Besluit/ activiteit
September t/m... (onbekend; afhankelijk van uitspraak)	Behandeling beroep
September t/m december 2025	Afronding bestekstekening middenterrein COA
14 November 2025	Gunning aannemer
December 2025	Uitvoeren ecologische maatregelen (bureau Arcadis)
December 2025	Inkoop materialen aannemer
Januari t/m augustus 2026	Bouwrijp maken aannemer plus start netwerkbeheerder Liander
Augustus 2026	Bouwrijpe grond leveren aan COA
Eerste kwartaal 2027	In gebruik nemen van het azc

Maatschappelijke partners en klankbordgroep

We starten in 2026 met het betrekken van maatschappelijke- en vrijwilligersorganisaties, onderwijs- en zorginstellingen en bedrijven bij de voorbereiding op de opening van het azc. Zij gaven aan een rol te willen spelen bij het 'goed laten landen van de vluchtelingen in de wijk' en het inburgeren. Onze ervaring bij eerdere tijdelijke opvanglocaties is, dat kerken en andere maatschappelijke organisaties zeer waardevol zijn in dit proces. Daarnaast hebben we regelmatig contact met de klankbordgroep azc. We hebben onlangs aan de leden gevraagd om na te denken over het vervolg. Als het azc er eenmaal staat, wil het COA ook graag een groepje betrokken inwoners samenstellen om regelmatig mee te overleggen.

Sub-regio Foodvalley en Spreidingswet

Verdeelmodel spreidingswet en noodopvang

Op 29 juli 2025 heeft de Minister voor Asiel en Migratie een brief gestuurd waarin zij haar voornemen kenbaar maakt om het verdeelbesluit van december 2024 te herzien. Voor de gemeente Barneveld betekent deze herziening een aanpassing van het in 2025 en 2026 aantal te realiseren opvangplekken van 104 naar 0. Deze herziening past daarmee bij het plan dat we samen met de provincie Gelderland hebben opgesteld en waarin staat opgenomen dat wij vanaf 2027 zullen voorzien in een AZC met circa 300 opvangplekken. Er zijn enkele gemeenten die bezwaar hebben aangetekend tegen deze herziening. De definitieve aanpassing van het verdeelbesluit laat daarom nog even op zich wachten. Eerder werd gecommuniceerd dat die eind augustus verwacht werd, maar inmiddels hebben we bericht ontvangen dat dit pas eind oktober zal zijn. Daarnaast blijft de druk op de asielketen onveranderd hoog en hangt ook de (landelijke) vraag om meer noodopvang locaties nog steeds in de lucht. We kunnen dan ook niet uitsluiten dat de vraag om een noodopvanglocatie in onze gemeente door het COA gesteld gaat worden. Indien deze vraag aan onze gemeente gesteld wordt, zullen we u als raad hierin betrekken.

Statushouders

Taakstelling

Onze gemeentelijke taakstelling voor de huisvesting van statushouders voor 2025 is vastgesteld op 97 personen. Omdat de taakstelling over 2024 niet is behaald, moeten wij in 2025 in totaal 135 personen huisvesten. Eind september zijn hiervan 74 personen gehuisvest.

Op de wachtlijst van te huisvesten statushouders staan met name eenpersoonshuishoudens (77%). Deze groep bestaat uit alleenstaanden of alleengaanden, waarbij de laatstgenoemden voor een deel gezinshereniging aanvragen. De gemiddelde wachttijd voor de start van de behandeling van deze gezinshereniging door de IND is op dit moment zo'n 1,5 tot 2 jaar. Waarbij de mogelijkheden tot gezinshereniging in de afgelopen periode verder zijn aangepast en ingeperkt. De opdracht om deze doelgroep te huisvesten sluit niet aan bij de woningvoorraad in onze gemeente die met name bestaat uit eengezinswoningen.

Versnelde uitstroom nareizigers

In opdracht van het Ministerie van Asiel en Migratie gaat het COA nareizigers versneld laten uitstromen. In de communicatie hierover vanuit het Ministerie wordt aangegeven dat dit in redelijkheid en billijkheid gebeurt. De opdracht aan gemeenten is om de nareizigers zoveel als mogelijk te huisvesten in de woning van de referent¹ of te zorgen voor alternatieve huisvesting.

¹ Referent: statushouder die in de gemeente woont en een gezinshereniging heeft aangevraagd.

Deze opdracht en gang van zaken wordt als zeer onwenselijk ervaren. In de praktijk levert dit nu al schrijnende situaties op en zien we dat de woning van de referent doorgaans niet passend is voor de omvang van het gezin. Dit leidt door overbewoning tot meerdere problemen zoals brand- en veiligheidsrisico's, problemen binnen een gezin en overlast in de omgeving. Ook voldoet het huishouden niet aan de voorwaarden van een huurcontract en dat juridische gevolgen hebben.

Voor de gemeente Barneveld heeft het COA in eerste instantie twee gezinnen (zes nareizigers) voor de versnelde uitstroom geselecteerd. De twee referenten wonen in Barneveld in een klein appartement dat niet passend is voor een gezin. Dit betekent dat wij alternatieve huisvesting in de buurt moeten gaan zoeken, waarbij we op voorhand weten dat reguliere huisvesting zeer moeilijk te realiseren is. Hoe en wanneer deze nareizigers uitstromen uit de opvanglocatie van het COA is vooralsnog onduidelijk.